

OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKO VIJEĆE
TRG ALIJE IZETBEGOVIĆA B.B
74260 TEŠANJ

TEL./ FAX: (032) 656-700
(032) 656-701

TELEGRAM: BIRO TEŠANJ
SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE
ZE-DO KANTONA -ZENICA

ADRESA: Ul. A. GOLDBERGERA BR. 6 ZENICA
TEL: (032) 488-200
FAX: (032) 405-173

Broj:10-49-372-1/16

Tešanj:15.03.2016.godine

OPĆINA TEŠANJ

Primljeno	15. 03. 2016		
Org. jed.	Klasif. oznaka	Redni broj	Br. priloga
01	34-6	673	16

PREDMET: Informacija o radu Biroa Tešanj za 2015. godinu , dostavlja se
Veza vaš akt broj : 01-34-6-16 od 04.03.2016. godine

Shodno vašem zahtjevu : 01-34-6-16 od 04.03.2016. godine u prilogu akta dostavljamo
Vam informaciju o radu Biroa Tešanj za 2015. godinu.

Prilog:

1. Infomacija o radu Biroa Tešanj za 2015. godinu

S poštovanjem.

Šef Biroa

Muharem Berberović dipl. pravnik

Dostavljeno:

1. Općina Tešanj
2. Arhiva

**INFORMACIJA
O RADU
BIRO-a ZA ZAPOŠLJAVANJE TEŠANJ
ZA 2015 GODINU**

U V O D

U 2015. godini aktivnosti Biroa za zapošljavanje Tešanj odvijale su se u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba. Sve aktivnosti bile su usmjerene na provođenje mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za posredovanje u zapošljavanju. Posredovanje u zapošljavanju obuhvaća sve radnje i mjere poduzete u skladu sa zakonom u svrhu povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje kao i zaposlene osobe koja traži promjenu u zaposlenju, s poslodavcem kojem je potreban zaposlenik radi zasnivanja radnog odnosa, odnosno sklapanja ugovora o radu ili radnog angažovanja.

Pored aktivnosti koje su se provodile u birou za zapošljavanje Tešanj na stvaranju uslova za nova zapošljavanja i dalje se zadržala visoka stopa nezaposlenosti. Recesija i globalna ekonomska kriza pogoršale su stanje na tržištu rada i perspektive zapošljavanja u mnogim zemljama, pa tako i u BiH. Biro je kroz različite aktivnosti, mjere i postupke izvršio posredovanja u zapošljavanju nezaposlenih osoba iznad nivoa prethodne godine.

Obzirom da poslodavci nisu obavezni prijaviti birou za zapošljavanje prijem novih radnika sa kojim su zasnovali radni odnos, to predstavlja problem sa kojim se biro svakodnevno susreće prilikom evidentiranja nezaposlenih, a naročito u postupku uvođenja nezaposlenih u određena prava koja im pripadaju po osnovu nezaposlenosti, npr. zdravstveno osiguranje i dr.

Zbog navedenog, aktivnosti savjetodavaca su bile usmjerene na obiliske i druge neposredne kontakte sa poslodavcima radi razmjene podatka i informacija, a koje su bile u funkciji efikasnijeg posredovanja. Biro je u protekloj godini ostvario dobru saradnju sa poslodavcima, kako putem prethodno navedenih aktivnosti, tako i putem saradnje sa Udruženjem privrednika Jeljah-Tešanj.

Nezaposlenost -zaposlenost

Prosječna stopa nezaposlenosti u FBiH gdje je registrirano sa 31.12.2015. godine 389.865 osoba na evidencijama službi za zapošljavanje stopa nezaposlenosti iznosila je 46.88% i ima tendenciju rasta od 0.52% u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa nezaposlenosti na području ZE- DO kantona gdje je sa 31.12.2015. godine registrirano 69,290 nezaposlenih osoba stopa nezaposlenosti iznosila je 49.21%. Iz dole navedenog pokušat će mo Vam predočiti stanje nezaposlenosti u općinama Ze-Do kantona zajedno sa stopom nezaposlenosti u navedenim općinama:

Tabela 1.

Redni broj	Općina	Broj nezaposlenih na evidencijama Biroa	Stopa nezaposlenosti
1	Breza	1.950	Ne izračunava se
2	Doboj Jug	958	cca 39%
3	Kakanj	7.015	Ne izračunava se
4	Maglaj	5.015	47.71%
5	Olovo	1631	Ne izračunava se
6	Usora	941	cca 38%
7	Vareš	1.329	Ne izračunava se
8	Visoko	7.587	43.72%
9	Zavidovići	7.343	Ne izračunava se
10	Zenica	22.733	Ne izračunava se
11	Žepče	5.014	44.35%
13	Tešanj	7.478	41%

Stopa nezaposlenosti na području općine Tešanj kako smo naveli u tabeli iznosi **41, 00%**, dok je stopa zaposlenosti 49,00%. Zbog visoke stope nezaposlenosti, a u sklopu redovnih aktivnosti i radnih zadataka u protekloj godini smo učinili određene korake na njenom smanjivanju i dovođenju u realne okvire. Učinili smo dodatni napor u praćenju evidencija nezaposlenih, odnosno dosljedne primjene Zakona o zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja.

Na evidenciji biroa za zapošljavanje Tešanj u poslednjih nekoliko godina broj nezaposlenih je iznosio :

- 31 decembar 2011 godine	7.778 n/o
- 31 decembar 2012 godine	8.164 n/o
- 31 decembar 2013 godine	8.160 n/o
- 31 decembar 2014 godine	7.861 n/o.
- 31 decembar 2015 godine	7.478 n/ o.

Primjerno je da poseban problem čini struktura nezaposlenih osoba gdje prevladavaju teško upošljive osobe, kao što su : dugoročno nezaposleni, osobe sa invaliditetom, žene, osobe bez kvalifikacija, osobe bez radnog iskustva i potrebnih vještina u struci.

U općini Tešanj prema raspoloživim podacima Zavoda za statistiku u 2015. godini je bilo uposleno 10.885 radnika, što je u odnosu na 2014. godinu kada je broj zaposlenih bio 10.078 povećanje za 807 novo uposlena radnika, dok je na području općine u istoj godini bilo ukupno 18.363 radno sposobna stanovnika.

Prema iskazanim podacima zaposlenost se u 2015. godini povećala. Rast zaposlenosti je ostvaren u kožarsko-tekstilnoj, metalskoj industriji i uslužnim djelatnostima. Iz dostavljenih potreba preduzeća i drugih subjekata u 2015.godini biro za zapošljavanje je ostvario kontakt sa 832 poslodavca na području općine i BiH i tom prilikom posredovao za **2.610** lica kod zasnivanja radnog odnosa. Iako iskazana zaposlenost ima tendenciju rasta u odnosu na prethodne godine mišljenja smo da bi ona mogla imati trend povećanja ako bi se prevazišli problemi koji prate privredne subjekte već dugi niz godina, a ogledaju se u kašnjenju uplata doprinosa, što dalje uzrokuje kašnjenje uplate doprinosa na plaće. Ovaj problem je evidentan kod većeg broja privrednih subjekata koji su poslovali u 2015. godini, a nastavit će najvjerovatnije isto poslovati i u narednoj godini.

U uvodu smo opisali aktivnosti biroa za zapošljavanje, i pored istih se vodi čitav niz evidencija o nezaposlenim osobama koje u svakom trenutku mogu dati stvarnu sliku stanja u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Tešanj zavisno od statističkih obilježja.

Zavisno od vrste statistički podataka kad je u pitanju kretanje nezaposlenosti na području općine informacija se dostavlja Načelniku općine, SZZZE- DO kantona, FZZZ BiH.

Ekonomska kretanja uslovljavaju stanje u oblasti kao što je nezaposlenost, koja je kako je već poznato u BiH veoma visoka. U ovako visokoj stopi nezaposlenosti poseban problem predstavljaju n/o u starosnoj dobi do 30 godina koji čine trećinu nezaposlenih što je ključni faktor za socijalnu i ekonomsku stabilnost. Mladi se suočavaju sa ozbiljnim preprekama koje im onemogućavaju da se uključe na tržište rada a prvenstveno kroz nemogućnost ostvarivanja radnog iskustva. Ovaj problem je evidentan posebno kod osoba sa srednjom stručnom spremom, te na taj način umanjuje njihovu konkurentnost na tržištu rada.

Dodatni problem predstavlja što veliki broj n/o radi na crno, a značajan dio uposlenih na takav način čine mladi, koji su tako prisiljeni da rade poslove za koje nisu školovani, i radeći na taj način gube i onako slabo stečeno znanje koje su stekli školovanjem.

Iz prikazane tabele 2. se mogu vidjeti podaci i činjenice koji pružaju stvarnu sliku stanja u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Tešanj u posljednjih pet godina.

Tabela 2.

Red. broj	Godine	POSREDOVANJE U ZAPOSŁJAVANJU							SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH	
		Nezaposlena lica	Novoprijavljena nezaposlena lica	Brisana lica sa evidencije	Zaposlena lica sa evidencije	Podnijeti zahtjevi stranaca za radne dozvole	Izdane radne dozvole stancima	Broj korisnika prava na PIO	Korisnici novčane naknade	Korisnici zdravstvene zaštite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	2011	7778	2258	2279	1280	16	13	6	633	5302
3	2012	8164	2418	2050	1429	11	10	16	807	5806
4	2013	8160	2303	2204	1936	13	12	17	736	6014
5	2014	7861	2623	2937	2162	14	13	34	750	5805
6	2015	7478	3203	3433	2610	12	9	14	1020	5668

Analizirajući podatke iskazane u pojedinim rubrikama unutar tabele može se vidjeti da je ostvarena pozitivna promjena kad su u pitanju evidencije o broju n/o evidentiranih u birou Tešanj u periodu 2014. i 2015. godina. Pored nezatnog smanjenja broja nezaposlenih još uvijek postoji niz uzroka nezaposlenosti ,a oni uglavnom odnose na dugoročnu i tešku političku, socijalnu i ekonomsku krizu,kao i posljedicu ratnih razaranja koje su dovele do recesije ,korupcije čime su negativno uticale na tržište rada i ulaganje domaćih i stranih investitora.Proces integracije BiH u EU dodatno stvara konkurentski pritisak na tržište rada . Transformacija koja prizilazi iz tog procesa utiče na preraspodjelu radne snage unutar privrednog sektora kao i usklađivanje kvalifikacija za različita postojeća i nova zanimanja na tržištu rada.Na ovaj način dolazi do zatvaranja naih radnih mjesta a otvaranja novih za koja su potrebna određena znanja,vještine.Naš obrazovni sistem je nefunkcionalan i bez kvalitetnih uslova za obavljanje praktične obuke ,što znači da nije u mogućnosti da adekvatno i kvalitetno odgovori pripremi radne snage za potrebe privrede.Ovakav način u pristupu pripreme radne snage ogleđa se u nemogućnosti sticanja potrebnog radnog iskustva koji je jedan od najvećih problema kod poslodavaca kod upošljavanja nove radne snage.Trenutni obrazovni sistem je usmjeren na stvaranju viška radne snage koja nije potrebna tržištu rada o čemu bi u budućnosti trebalo posebno voditi računa.

Pored navedenog prisutan je niz drugih razloga koji utiču na nezaposlenost kao što su:

- Izlazak iz procesa obrazovanja znatnog broja lica,
- neusklađenost tržišta rada sa obrazovanjem,
- nedovoljna ulaganja za otvaranje novih radnih mjesta,
- odustajanje od traženja zaposlenja,
- promjena mjesta prebivališta,
- nezainteresiranost/pasivnost za zasnivanje radnog odnosa,
- fiskalna rasterećenja privrednih subjekata prilikom zapošljavanja mladih,
- nedovoljna aktivnost u svim djelatnostima privrede, a posebno u radno intezivnim djelatnostima.

Pored pomenutog problema rada na crno poseban problem predstavlja potreba reforme u oblasti tržišta rada, a time i prilagođavanje tržišnim uslovima privređivanja.

Primjetan je porast nezaposlenosti kod učnika koji su završili školovanje, kao i kod n/o sa VSS. Ostala struktura evidentiranih nezaposlenih u općini Tešanj u toku 2015. godine nema ozbiljnijih promjena u odnosu na raniji period.

Dužina čekanja na posao u prosjeku je preko tri godine, a za nezaposlene osobe starosne dobi od trideset pet godina do pedeset pet godina je duže od pet godina. Dužina čekanja i već pomenuta neusklađenost tržišta rada sa obrazovanjem na području općine pred Službu za zapošljavanje, odnosno biro Tešanj stavlja obavezu prekvalifikacije pojedinih kategorija nezaposlenih lica kako bi se zadovoljile potrebe tržišta rada. TRA je formirala centar za obrazovanje odraslih gdje je u toku 2015. godine 40 osoba se osposobilo za različita zanimanja za koje je iskazala interes privreda sa područja općine Tešanj tako da je većina polaznika i zasnovala radni odnos. Već smo ranije opisali problem neusklađenosti obrazovnog sistema. Jedina šansa za suficitarnna zanimanja n/o sa evidencije nezaposlenih je korištenje usluga centra za osposobljavanje radi bržeg zapošljavanja.

U ukupnom broju nezaposlenih najveći broj nezaposlenih otpada na osobe koje prvi put traže zaposlenje.

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba sa 31.12.2015. godine iskazana po stručnoj spremi.

Tabela 3.

N/O kvalifikaciona struktura Biro Tešanj		Ukupn o	VSS- 2 Magi stri, dr.	VSS	VŠS	SSS	NS S	VKV	KV	PK	NK
2013	Svega	8160	15	256	36	1240	18	76	3391	388	2740
	žena	3379	11	183	17	724	14	6	1192	75	1157
2014	Svega	7861	19	265	33	1308	14	61	3240	348	2573
	žena	3465	10	192	16	806	12	7	1204	70	1146
2015	Svega	7478	12	278	26	1368	10	52	3003	304	2425
	žena	3361	7	202	14	821	10	6	1136	67	1098

Stanje nezaposlenih osoba u birou za zapošljavanje Tešanj po godinama starosti u zadnjih pet godina :

Tabela 4.

Godine starosti		NK	PK	KV	VKV	NSS	SSS	VŠS	VSS 1	VSS 2	Ukupno
2011	15-18	37	1	228	0	0	18	0	0	0	284
		46	1	186	0	0	18	0	0	0	251
		49	0	214	0	0	16	0	0	0	279
		40	0	190	0	0	27	0	0	0	257
		25	0	135	0	0	28	0	0	0	188
2012	19-20	32	1	330	0	0	175	0	0	0	538
		30	0	304	0	0	204	0	0	0	538
		36	0	271	0	0	211	0	0	0	518
		31	0	279	0	0	303	0	0	0	613
		33	0	257	0	0	306	0	0	0	596
2013	21-24	81	1	480	0	0	189	1	58	2	812
		86	0	504	1	0	238	0	73	0	902
		71	2	451	0	0	245	0	80	5	854
		66	1	429	0	0	227	0	74	1	798
		67	0	382	0	0	281	0	65	2	797
2014	24-27	83	7	330	0	0	120	6	45	2	593
		70	3	361	0	0	125	4	91	6	660
		71	1	331	0	0	113	2	91	9	618
		61	1	276	0	1	101	1	97	12	550
		50	0	265	0	1	115	0	103	8	542

2011	28-30	132	3	303	1	0	99	7	26	1	572
2012		119	6	330	2	0	95	8	27	1	588
2013		104	7	300	3	0	102	6	52	1	575
2014		84	4	314	4	0	91	4	47	5	553
2015		77	2	256	0	0	77	3	62	2	479
2011	31-35	368	28	402	0	8	99	6	16	0	927
2012		329	26	457	2	4	126	8	14	0	966
2013		285	12	452	1	2	132	10	21	0	915
2014		246	5	416	1	0	133	10	27	1	839
2015		207	415	3	0	127	6	0	28	0	789
2011	36-40	478	30	376	0	2	65	3	1	0	955
2012		488	33	375	1	4	75	2	2	0	980
2013		466	38	367	1	7	72	2	6	0	959
2014		452	26	354	1	6	74	4	9	0	926
2015		406	28	324	1	3	87	3	9	0	861
2011	41-45	440	49	319	4	1	121	1	1	0	936
2012		434	39	358	3	1	105	2	2	0	944
2013		434	31	373	2	2	92	2	0	0	936
2014		426	32	350	2	1	77	3	2	0	893
2015		427	28	340	0	2	64	3	2	0	866
2011	46-50	390	51	206	15	3	145	5	1	0	816
2012		413	59	227	10	1	165	3	2	0	880
2013		419	51	254	12	0	164	3	4	0	907
2015		385	54	272	5	1	142	1	0	0	860
2011		51-55	342	102	158	30	0	37	2	1	0
2012	362		93	174	25	1	50	3	1	0	709
2013	384		92	183	18	5	77	4	1	0	764
2014	365		82	177	17	4	93	5	0	0	743
2015	381		63	169	18	3	115	4	1	0	754
2011	56-60	265	88	101	14	1	10	5	4	0	488
2012		272	103	128	25	1	14	6	1	0	550
2013		276	112	154	29	1	12	6	1	0	591
2014		270	100	142	23	0	17	2	6	0	560
2015		258	83	145	18	0	21	2	6	0	533
2011	61-65	110	30	38	5	0	1	0	1	0	185
2012		125	32	30	7	0	1	0	1	0	196
2013		145	42	41	10	1	4	1	0	0	244
2014		124	39	48	6	1	6	3	1	0	228
2015		109	43	43	7	0	5	4	2	0	213

Najbrojnija zanimanja evidentirana u birou Tešanj u protekloj 2015. godini se dostavljaju u prilogu informacije.

U 2015. godini rad uposlenika u birou Tešanj pored ostalog je bio usmjeren na unapređenje, jačanje i promociju aktivne politike u zapošljavanju (APZ-a). U tom smislu, rad biroa za zapošljavanje se realizirao kroz sljedeće aktivnosti:

- Prema ustaljenoj praksi bila je planirana posjeta školama kako bi se provelo profesionalno informisanje učenika završnih odjeljenja. Za provođenje ove aktivnosti Služba za zapošljavanje Ze-Do kantona dobija saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport. Profesionalno informisanje učenika završnih

razreda osnovnih i srednjih škola se ogleda u informisanju učenika o rokovima za prijavu na evidenciju nezaposlenih i pravima po osnovu nezaposlenosti, učenici se upoznaju sa pojmom tržište rada i sl..

Aktivnost profesionalnog informisanja učenika završnih odjeljenja je obaveza biroa, koja proizilazi iz člana 8.stav 4. zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Sl.novine FBiH“ , broj 41/01 i 22/05). Za razliku od prethodnih godina, kada smo zajedno sa pedagogima srednjih i osnovnih škola ovu aktivnost provodili na terenu obilaskom škola. U 2015. godini aktivnost profesionalnog informisanja smo proveli na način da smo uzeli učešće u organizovanju „Sajma srednjih škola i fakulteta“, koji je održan u Tešnju. Biro za zapošljavanje je imao svog predstavnika u organizacionom odboru sajma. Također, biro je imao svoj štand sa mogućnošću prezentacije o profesionalnoj orjentaciji i informisanju učenika.

Aktivnosti vezane za unapređenje aktivne politike tržišta rada i posredovanja u zapošljavanju

Posebne pažnja je posvećena jačanju motivacije kod mladih osoba starosti do 30 godina kroz obuke- edukacije, a u vezi sticanja vještina traženja zaposlenja, što je kod prethodno navedene populacije stvorilo određeno samopouzdanje.

U protekloj godini smo nakon useljenja u nove savremene prostorije stekli i bolje uvjete za provođenje aktivne politike zapošljavanja, što je konkretno značilo za mlade n/o da su dobijali kontinuiranu pomoć od stručnih osoba sa krajnjim ciljem da n/o dobiju zaposlenje. To se prvenstveno odvijalo kroz grupna savjetovanja/radionice i individualna savjetovanja. Grupnim savjetovanjem/radionicama smo imali za cilj da n/o stekne znanja i vještine kako napisati biografiju (CV), popratno pismo, kako se predstaviti poslodavcu i uspješno obaviti intervju, na koji način pratiti i prijavljivati se na oglase za posao, kako napraviti individualan plan zapošljavanja i sl.. U toku 2015 godine održane su 33 radionice (s prethodno navedenim naslovima) sa ukupno 164 polaznika tj. mladih n/o.

Individualna savjetovanja su u većem broju rađena pomoću instrumenta Pasoš kompetencija, koji je novina u BiH. Obzirom da petu godinu zaredom ostvarujemo uspješnu saradnju s njemačkom organizacijom GIZ- Sarajevo, ista nam je ustupila instrument Pasoš kompetencija kako bismo poboljšali rad sa n/o. Ukupan broj individualnih savjetovanja u 2015 godini je 268.

Također, u toku 2015. godine ostvarena je saradnja i sa određenim lokalnim udruženjima, organizacijama i sl. Saradnja se prvenstveno ogledala u organizovanju dvodnevni obuka, javnih tribina i sl.Krajem 2015. godine u toku trodnevne edukacije na temu „razvojem kompetencija do(samo)zapošljavanja „ u oraganizaciji biroa za zapošljavanje a pod pokroviteljstvom GIZ-a sa predavačima iskusnim univerzitetskim profesorima centra za razvoj GROW uz učešće menadžera – privrednika sa područja općine Tešanj omogućeno je da 25 n/o sa VSS se dodatno osposobi za određene kompetencije u cilju bržeg pronalaženja zaposlenja.

U okviru aktivnosti na unapređenju upravljanja tržištem rada u 2015. godini smo posjetili 426 poslodavaca, s ciljem informisanja poslodavaca o aktuelnim javnim pozivima za zapošljavanje radnika, informisanja o potrebama poslodavca i sl.

Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih

Jedna od osnovnih funkcija Službi za zapošljavanje je ostvarivanja socijalne i matrijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, a koja je utvrđena zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH „ , br.41/01,22/05, i 9/08.).

Nezaposlene osobe po prestanku radnog odnosa u skladu sa navedenim Zakonom ostvaruju pravo na: novčanu naknadu, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje.

Novčana naknada je jedno od osnovnih prava iz radnog odnosa. Po osnovu podnešenih zahtjeva putem biroa za zapošljavanje Tešanj, pravo na novčanu naknadu je ostvarilo u 2015. godini 1020 nezaposlenih osoba.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u članu 19.tačka 12,13,14, utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba, a koja je prijavljena birou za zapošljavanje stiče pravo na zdravstveno osiguranje. Na osnovu navedenih zakonskih propisa pravo na zdravstveno osiguranje u 2015. godini je koristilo 5668 nezaposlenih osoba. Napominjemo da smo u toku prethodne godine vršili potpunu primjenu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba kao i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja

i pored toga nije došlo do stagnacije odnosno značajnog pada broja nezaposlenih osoba koji koriste zdravstveno osiguranje putem biroa.

Vrlo česta pojava u prethodnim godinama je bila mogućnost interventnog i privremenog odobravanja zdravstvenog osiguranja nezaposlenim osobama koje ovo pravo nisu ostvarile u redovnom postupku, a desili su im se privremeni zdravstvene problemi, ovakva pogodnost je ukinuta jer nije u skladu sa Zakonom.

Ukoliko bi se desilo da već ranije pokrenute aktivnosti u vidu inicijativa budu usvojene i da se pristupi izmjenama propisa koji bi doveli do oslobađanja Službi za zapošljavanje od tereta zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, sasvim sigurno bi došlo do rasterećenja biroa, a time bi se otvorio prostor za rad na osnovnoj funkciji biroa, tj. posredovanja u zapošljavanju.

Članom 31.stav 2. i 3. Zakona određeno je da se penzijsko – invalidsko osiguranje osigurava nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju, u skladu sa zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju. U toku 2015. godine biro za zapošljavanje je podnio 34 zahtjeva radi sticanja uslova za odlazak u prijevremenu penziju a odobreno je za dokup 14 zahtjeva.

Program poticajnih mjera za zapošljavanje

U protekloj 2015 godini raspisano je nekoliko javnih poticaja za zapošljavanje n/o. Ostvarujući saradnju sa udruženjem privrednika, uspjeli smo informisati i animirati veliki broj poslodavaca kako bi se prijavili i koristili sredstva sufinansiranja zapošljavanja n/o.

U tabeli 5 su pokazatelji navedenog.

Tabela 5.

Naziv programa tržišta rada	Broj uposlenih osoba po programu/broj poslodavaca	Napomene
Program Prvo radno iskustvo, 2014/2015	31 n/o kod 26 poslodavca	Program u toku
Program Start UP /2015	1 n/o kod 1 poslodavca	Program u toku
Program „Prilika za sve“2015	132 n/o kod 38 poslodavca	Program u toku
Program „Vaučer“	4 n/o kod 3 poslodavca	Program u toku
Program „Sezonsko zapošljavanje“	6 n/o kod 2 poslodavca	Program u toku
Program zapošljavanja VSS pripravnika „100+“, 2014/2015	7 n/o kod 6 poslodavca	Program u toku
PIU SESER 2015 zapošljavanje	2 n/o kod 2 poslodavca	
PIU SESER 2015 samozapošljavanje	3 n/o	Program u toku

Rad na crno

Za praćenje rada na crno nadležna je kantonalna inspekcija rada koja svoje aktivnosti provodi po operativnom planu posjeta općinama ZE-DO kantona, nakon izvršenih kontrola u preduzećima i drugim ustanovama inspekcija pismeno obavještava Biro za zapošljavanje radi poduzimanja aktivnosti za brisanje sa evidencije nezaposlenih osoba pronađenih u radu na crno.

Siva ekonomija je prateći oblik sivog tržišta koja u svoje elemente uključuje nezakonite vidove poslovanja firmi. Sa stanovišta politike zapošljavanja, siva ekonomija ostavlja ozbiljne posljedice na radno sposobno stanovništvo koje se ne zapošljava i tako ogroman kapital uložen u njihovo obrazovanje propada. Anagažiranje radnika suprotno zakonu tzv.“rad na crno“, prisutan je kao pojava u svim zemljama svijeta, a kod nas ovakav vid rada ima posebnu težinu i ostavlja dugoročne posljedice.

Iako nadležne inspekcije svake godine planiraju obračun sa sivim tržištem rada tom problemu se još ni izbliza nije stalo u kraj. Rad na crno i dalje je u veliko mjeri prisutan a osnovni razlozi za to su preniske kazne za poslodavce koji ne prijavljuju svoje radnike, vrlo rijetke kontrole, a posebno interesantno što se dešava je da inspektori progledaju kroz prste pojedinim poslodavcima. Rad na crno je izražen u svim granama privrede a posebno u građevinarstvu i ugostiteljstvu. Pored ostvarene dobre saradnje Službe za zapošljavanje ZE-DO kantona i Kantonalne inspekcije rada, rezultatima prilikom kontrola rada na crno u 2015. godini ne može se biti ni približno zadovoljno. U toku 2015. godine na području općine Tešanj prema izvještajima koji su dostavljeni od strane Kantonalne inspekcije rada izvršeno je 62 kontrole u:

- ukupno izvršenih kontrola kod pravnih lica -----24
- ukupno izvršenih kontrola kod SUR-----18
- ukupno izvršenih kontrola u STR----- 7
- ukupno izvršenih kontrola u SZR----- 13.

Kontrolama kantonalne inspekcije na području općine Tešanj ukupno je pronađeno 110 osoba u „radu na crno“. Neke osobe i poslodavci su se na spiskovima pojavljivali i više puta.

Biro za zapošljavanje je u sklopu svojih redovnih radnih aktivnosti u toku 2015. godine vršio stalne preventivne mjere u cilju sprečavanja rada „na crno“, i to u vidu pojačanih kontrola i provjera uz primjenu različitih preventivnih mjera kao što su: pozivanje na vanredno javljanje, uzimanje izjava od nezaposlenih osoba, uvid u pasoše, provjera statusa n/o u ambasadama, provjera izdatih duplikata radnika knjižica itd..

Sum of SumOfU		Dužina čekanja				
SSSPREMA_SKR	EPIS_ISCO.NAZIV	0-6	7-24	25-48	49+	Ukup
2.NAZIV						
Kvalifikovani radnik (KV) / Kvalifikovani radnik (KV)	Administrator / Administrator				1	
	Alatničar / Alatničar	4	12	12	30	
	Armirač / Armirač	1				
	Autoelektričar / Autoelektričar	5	2	1	1	
	Autolakirer / Autolakirer				1	
	Autolimar / Autolimar	2		1	4	
	Automehaničar / Automehaničar	48	43	30	72	
	Bravar / Bravar	17	14	11	57	
	Cvječar / Cvječar	12	2	2	15	
	Čuvar / Čuvar	1				
	Daktilograf / Daktilograf				2	
	Ekonomski službenik / Ekonomski službenik				2	
	Električar održavanja / Električar održavanja	41	28	11	39	
	Elektroinstalater / Elektroinstalater	5	4	12	16	
	Elektromehaničar / Elektromehaničar	10	12	4	11	
	Elektromehaničar za elektroenergetiku / Elektromehaničar za elektroenergetiku			1		
	Elektrozavarivač / Elektrozavarivač	1				
	Frizer / Frizer	58	43	47	79	
	Grupovođa preciznih mehaničara / Grupovođa preciznih mehaničara	3	5	1	13	
	Hemijski laborant / Kemijski laborant	1	2	1	9	
	Instalater grijanja i klimatizacije / Instalater grijanja i klimatizacije	1				
	Instalater vodovoda i kanalizacije / Instalater vodovoda i kanalizacije		1		3	
	Keramičar / Keramičar	8	7	5	23	
	Knjigovođa / Knjigovođa	1			1	
	Konobar / Konobar	10	7	12	31	
	Kožar / Kožar	2	4	7	39	
	Krojač / Krojač	33	30	8	32	
	Krojač tekstila / Krojač tekstila				1	
	Kuhar / Kuhar	11	23	18	30	
	Limar / Limar				1	
	Ložar parnog kotla / Ložar parnog kotla		1			
	Mašinobrar / Mašinobrar	2	2	1		
	Mehaničar alatnih mašina / Mehaničar alatnih strojeva	2	5	2	11	
	Mehaničar elektroničar / Mehaničar elektroničar	2	3		3	
	Mehaničar telekomunikacijskih uređaja / Mehaničar telekomunikacijskih uređaja				1	4
	Metalobrusač / Metalobrusač		1	1		
	Metaloglođač / Metaloglođač	5	5	9	22	
	Metalotekar / Metalotekar					

Moler / Moler				1
Monter građevinskih elemenata / Monter građevinskih elemenata	1	1	8	
Monter mašina / Monter strojeva	11	20	22	88
Monter opreme za grijanje i hlađenje / Monter opreme za grijanje i hlađenje				1
Monter telekomunikacijskih mreža / Monter telekomunikacijskih mreža			1	
Naočalni optičar / Naočalni optičar				1
Obrađivač metala toplinskim postupkom / Obrađivač metala toplinskim postupkom				1
Obučar / Postolar	6	8	1	16
Obučarski radnik / Obučarski radnik				1
Oštrač alata / Oštrač alata			1	
Pekar / Pekar		1	1	
Poslovni sekretar / Poslovni tajnik	11	12	11	14
Prerađivač voća i povrća / Prerađivač voća i povrća		2		3
Prodavač / Prodavač	77	67	49	171
Radnik za jednostavne poslove drugdje nerazvrstan / Radnik za jednostavne poslove drugdje nerazvrstan	1			
Ratar / Ratar				3
Rudar / Rudar	1	1		
Rudar podzemnog kopa / Rudar podzemnoga kopa			2	
Rukovalac građevinskim mašinama / Rukovalac građevinskim strojevima	1			6
Rukovalac mašinom za proizvodnju papira / Rukovalac strojem za proizvodnju papira			3	10
Rukovalac rudarskim postrojenjem / Rukovalac rudarskim postrojenjem			1	1
Rukovalac uređajem za preradu plastike / Rukovalac uređajem za preradu plastike				1
Stolar / Stolar	19	31	9	47
Šivač tekstila / Šivač tekstila	39	41	17	111
Tapetar / Tapetar		1	1	7
Tapetar dekorater / Tapetar dekorater				1
Tehničar za telekomunikacije / Tehničar za telekomunikacije	1			
Telefonist / Telefonist				3
Teracer / Teracer				1
Tesar / Tesar	6	8	8	14
Vodoinstalater / Vodoinstalater				1
Vodoinstalater i plinoinstalater / Vodoinstalater i plinoinstalater	27	21	27	27
Vozač kamiona / Vozač kamiona	1			
Vozač kombibusa / Vozač kombibusa	1			
Vozač lakog dostavnog vozila / Vozač lakog dostavnog vozila	3	1	3	15
Vozač teretnog vozila / Vozač teretnog vozila	28	31	24	57
Za potrebe migracije	1			

	Zavarivač / Zavarivač	19	3	15	13	
	Zidar / Zidar	38	20	17	78	1
	Zlatar / Zlatar	1		1		
Kvalifikovani radnik (KV) / Kvalifikovani radnik (KV) Total		649	560	447	1347	30
Magistri (VSS-2) / Magistri (VSS-2)	Biolog / Biolog		1			
	Ekonomista menadžmenta / Ekonomista menadžmenta	1	2			
	Inženjer arhitekture / Inženjer arhitekture	1				
	Inženjer elektrotehnike / Inženjer elektrotehnike	1				
	Komunikolog / Komunikolog	1	1			
	Mašinski inženjer / Strojarski inženjer	1				
	Pedagog / Pedagog			1		
	Profesor fizičke i zdravstvene kulture / Profesor fizičke i zdravstvene kulture	1	1			
Magistri (VSS-2) / Magistri (VSS-2) Total		6	5	1		
Nekvalifikovani radnik (NK) / Nekvalifikovani radnik (NK)	Radnik za jednostavne poslove drugdje nerazvrstan / Radnik za jednostavne poslove drugdje nerazvrstan	221	268	285	1651	2
Nekvalifikovani radnik (NK) / Nekvalifikovani radnik (NK) Total		221	268	285	1651	2
Niže stručno obrazovanje (NSS) / Niže stručno obrazovanje (NSS)	Daktilograf / Daktilograf		1	1	4	
	Ekonomski tehničar / Ekonomski tehničar		1			
	Operator za unos podataka / Operater za unos podataka				3	
Niže stručno obrazovanje (NSS) / Niže stručno obrazovanje (NSS) Total			2	1	7	
Priučeni-polukvalifikovan radnik (PK) / Priučeni-polukvalifikovan radnik (PK)	Armirač / Armirač		3	1	5	
	Betonirac / Betonirac	1			1	
	Bravar / Bravar	1		1	7	
	Elektrozavarivač / Elektrozavarivač	1			2	
	Frizer / Frizer		1			

Keramičar / Keramičar		1	1	2	
Konobar / Konobar		2		1	
Krojač / Krojač	1	2	1	1	
Kuhar / Kuhar				3	
Manevrist / Manevrist				1	
Mehaničar proizvodnog postrojenja,specijalizovani / Mehaničar proizvodnog postrojenja,specijalizirani	1				
Mesar / Mesar				1	
Miner / Miner				1	
Moler / Moler			2	2	
Obučar / Postolar				1	
Obučarski radnik / Obučarski radnik	1				
Pekar / Pekar			1	1	
Pletač / Pletač	1			8	
Pomoćni zidar / Pomoćni zidar	2	1	1		
Portir / Portir				2	
Prodavač / Prodavač	1		1	1	
Rukovalac dizalicom / Rukovalac dizalicom		2			
Rukovalac filterom za prečišćavanje gasova / Rukovalac filterom za prečišćavanje gasova				1	
Rukovalac građevinskim mašinama / Rukovalac građevinskim strojevima	2	3	5	18	
Skretničar / Skretničar				1	
Stolar / Stolar		1	2	7	
Šivač tekstila / Šivač tekstila	3	11	6	30	
Tapetar / Tapetar		2		3	
Tesar / Tesar	2	2	3	9	
Ugostiteljska domaćica / domaćin / Ugostiteljska domaćica / domaćin		1			
Vatrogasac / Vatrogasac		1		3	
Vozač teretnog viljuškara / Vozač teretnog viljuškara		1			
Zavarivač / Zavarivač	1			1	
Zidar / Zidar	3	12	18	80	
Priučeni-polukvalifikovan radnik (PK) / Priučeni-polukvalifikovan radnik (PK) Total		21	47	43	193
Srednje stručno obrazovanje (SSS) / Srednje stručno obrazovanje (SSS)					
Administrativni službenik / Administrativni službenik			1	1	4
Autoelektričar / Autoelektričar	1				
Autolakirer / Autolakirer	1				
Automehaničar / Automehaničar	1				
Bankovni službenik / Bankovni službenik				1	
Ekološki tehničar / Ekološki tehničar	1	1	1		
Ekonomista / Ekonomista		1			

Ekonomski tehničar / Ekonomski tehničar	73	55	55	119	3
Električar održavanja / Električar održavanja	1				
Elektroenergetski tehničar / Elektroenergetski tehničar	45	24	17	15	1
Elektrotehničar / Elektrotehničar	4	2	2		
Elektrotehničar za električne mašine, aparate i uređaje / Elektrotehničar za električne strojeve, aparate i uređaje				1	
Farmaceutski tehničar / Farmaceutski tehničar	20	16	5	5	
Farmakološki tehničar / Farmakološki tehničar	1				
Finansijski knjigovođa / Finansijski knjigovođa				5	
Frizer / Frizer					3
Geodetski tehničar hidrografije / Geodetski tehničar hidrografije		1			
Građevinski tehničar / Građevinski tehničar	24	15	12	1	
Građevinski tehničar niskogradnje / Građevinski tehničar niskogradnje		1	1	2	
Građevinski tehničar visokogradnje / Građevinski tehničar visokogradnje		3	5	14	
Grafički tehničar / Grafički tehničar		1			
Hemijski tehničar / Kemijski tehničar					1
Hemijski tehničar organskih sistema / Kemijski tehničar organskih sustava					3
Imam / Imam	1	2	1	4	
Knjigovezac / Knjigovezac					1
Konobar / Konobar					1
Kuhar / Kuhar		2	3	3	
Kuhar specijaliteta / Kuhar specijaliteta	1				
Mašinovođa / Strojovođa	1		1	1	
Mašinski tehničar / Mašinski tehničar	54	29	12	47	
Maturant gimnazije / Maturant gimnazije	42	44	27	53	
Medicinska sestra / Medicinska sestra	49	42	20	44	
Medicinska sestra babica / Medicinska sestra babica		2		3	
Mualim / Mualim	5	3	3		
Muzičar / Glazbenik	1				1
Oficir palube unutrašnje plovidbe / Oficir palube unutarnje plovidbe					1
Poljoprivredni tehničar / Poljoprivredni tehničar	5	5	7	2	
Posrednik za putovanja / Posrednik za putovanja	1				1
Prehrambeni tehničar / Prehrambeni tehničar	32	13			
Prodajni referent / Prodajni referent	3	2		5	
Programer / Programer		1			
Računarski tehničar / Računarski tehničar		1			
Rudarski tehničar / Rudarski tehničar					1
Rukovalac građevinskim mašinama / Rukovalac građevinskim strojevima		1			1
Šumarski tehničar / Šumarski tehničar	2	1	1	4	
Tehničar drumskog saobraćaja / Tehničar cestovnog prometa	10	4	2	13	
Tehničar elektroničar za računare / Tehničar elektroničar za računare					

Tehničar elektronike / Tehničar elektronike	1				
Tehničar konstruktor proizvoda precizne mehanike / Tehničar konstruktor proizvoda precizne mehanike	22	8			
Tehničar matematički / Tehničar matematički		1	1	4	
Tehničar proizvodnje crne metalurgije / Tehničar proizvodnje crne metalurgije			1		
Tehničar za drvo / Tehničar za drvo	1	4	1	14	
Tehničar za programiranje / Tehničar za programiranje	2	3	2	15	
Tehničar za telekomunikacije / Tehničar za telekomunikacije				1	
Tehničar za željezničke telekomunikacije / Tehničar za željezničke telekomunikacije	2				
Tekstilni tehničar / Tekstilni tehničar	5	9	4	5	
Turistički animator / Turistički animator		1			
Turistički vodič / Turistički vodič	1			1	
Upravni službenik / Upravni službenik	23	11	2	19	
Veterinarski tehničar / Veterinarski tehničar	3	3	1	2	
Zavarivač / Zavarivač	1				
Zidar / Zidar	1			1	
Zubotehničar / Zubotehničar	1			1	
Srednje stručno obrazovanje (SSS) / Srednje stručno obrazovanje (SSS)					
Total	444	313	190	421	1
Visoko stručno obrazovanje (VSS-1) / Visoko stručno obrazovanje (VSS-1)					
Agronom stočarstva / Agronom stočarstva		1			
Agronom za voćarstvo / Agronom za voćarstvo		1			
Biohemičar / Biokemičar				1	
Doktor medicine / Doktor medicine	1				
Doktor stomatologije / Doktor stomatologije	2				
Ekonomista / Ekonomista	18	15	4	1	
Ekonomista menadžmenta / Ekonomista menadžmenta	8	2	1		
Ekonomista za finansije / Ekonomista za financije	4	3	2		
Ekonomista za marketing / Ekonomista za marketing	1	4			
Ekonomista za međunarodnu razmjenu / Ekonomista za međunarodnu razmjenu	1				
Ekonomista za poreski sistem / Ekonomista za poreski sistem	2				
Fitosanitarni inspektor / Fitosanitarni inspektor		1			
Hemičar / Kemičar		2			
Historičar umjetnosti / Historičar umjetnosti	1				
Informatičar / Informatičar		1			
Inženjer agronom / Inženjer agronom				1	

Inženjer drumskog saobraćaja / Inženjer drumskog prometa	4	1	1	
Inženjer drvne tehnologije / Inženjer drvne tehnologije		1		
Inženjer elektromašinskog održavanja / Inženjer elektromašinskoga održavanja			1	
Inženjer geologije / Inženjer geologije		2	1	
Inženjer hemijske tehnologije / Inženjer kemijske tehnologije	3			
Inženjer metalurgije / Inženjer metalurgije	1			
Inženjer poštanskog saobraćaja / Inženjer poštanskog prometa	2			
Inženjer prehrambene tehnologije / Inženjer prehrambene tehnologije	4	2		
Inženjer telekomunikacija / Inženjer telekomunikacija	1			
Inženjer za logistiku / Inženjer za logistiku	2			
Inženjer za sigurnost na radu / Inženjer za sigurnost na radu				1
Inženjer za zaštitu okoline / Inženjer za zaštitu okoliša	1			
Književni komparatist / Književni komparatist		1		
Kriminalist / Kriminalist	1	1	1	1
Logoped i surdoaudiolog / Logoped i surdoaudiolog			1	
Mašinski inženjer / Strojarski inženjer	4		1	
Medicinska sestra / Medicinska sestra	2	5	1	1
Menadžer kvaliteta / Menadžer kvaliteta				1
Nastavnik tehničke kulture / Nastavnik tehničke kulture		1		
Novinar / Novinar	2			2
Pedagog / Pedagog	1	2	4	
Politolog / Politolog	1			
Pravni zastupnik / Pravni zastupnik	1	1		
Pravnik / Pravnik	12	13	9	7
Profesor biologije / Profesor biologije	4		1	
Profesor bosanskog jezika / Profesor bosanskoga jezika	3	8	1	
Profesor engleskog jezika / Profesor engleskoga jezika	7	7	4	
Profesor fizičke i zdravstvene kulture / Profesor fizičke i zdravstvene kulture	1	7		1
Profesor geografije / Profesor geografije	1		1	
Profesor hemije / Profesor kemije	1		1	
Profesor historije / Profesor historije	2	2		
Profesor hrvatskog jezika / Profesor hrvatskoga jezika	1			
Profesor likovnih predmeta / Profesor likovnih predmeta	1			
Profesor njemačkog jezika / Profesor njemačkoga jezika	4			

Profesor razredne nastave / Profesor razredne nastave	6	4	4	1
Profesor religijske kulture / Profesor religijske kulture	1			1
Profesor turskog jezika / Profesor turskoga jezika		1		
Prostorni planer / Prostorni planer	1			
Sanitarni tehničar / Sanitarni tehničar	1		1	
Savjetnik za odbranu / Savjetnik za obranu		1		
Socijalni pedagog / Socijalni pedagog	1		2	
Socijalni radnik / Socijalni radnik	2	2	2	1
Sociolog / Sociolog				1
Učitelj predškolske djece / Učitelj predškolske djece	2			
Upravni pravnik / Upravni pravnik		1		
Veterinar / Veterinar	1			
Visoko stručno obrazovanje (VSS-1) / Visoko stručno obrazovanje (VSS-1) Total	120	93	45	20
Visokokvalifikovani radnik (VKV) / Visokokvalifikovani radnik (VKV)				
Autoelektričar / Autoelektričar	1			1
Automehaničar / Automehaničar		2	1	3
Bravar / Bravar				3
Električar održavanja / Električar održavanja		1		
Elektroenergetski tehničar / Elektroenergetski tehničar		1		
Elektromehaničar za elektroenergetiku, specijalizovani / Elektromehaničar za elektroenergetiku, specijalizirani			1	
Elektromonter / Elektromonter				1
Frizer / Frizer			1	1
Građevinski poslovođa / Građevinski poslovođa			1	2
Konobar / Konobar	1	2		2
Mehaničar alatnih mašina / Mehaničar alatnih strojeva				1
Mehaničar telekomunikacijskih uređaja / Mehaničar telekomunikacijskih uređaja				1
Metalotokar / Metalotokar	1	1	1	4
Modelar odjeće / Modelar odjeće			1	
Monter mašina / Monter strojeva			2	3
Prodavač / Prodavač			2	2
Rukovalac dizalicom / Rukovalac dizalicom				1
Stolar / Stolar				1
Vozač autobusa / Vozač autobusa				1
Vozač teretnog vozila / Vozač teretnog vozila	1			1
Zidar / Zidar		2		2

Visokokvalifikovani radnik (VKV) / Visokokvalifikovani radnik (VKV) Total		3	9	10	30	
Više stručno obrazovanje (VŠ-1) / Više stručno obrazovanje (VŠ-1)	Agronom stočarstva / Agronom stočarstva					1
	Ekonomista / Ekonomista		1			4
	Ekonomista za finansije / Ekonomista za finansije					2
	Ekonomista za marketing / Ekonomista za marketing					1
	Građevinski inženjer / Građevinski inženjer		1			
	Informatičar / Informatičar		1	1		1
	Inženjer tekstilne tehnologije / Inženjer tekstilne tehnologije					1
	Inženjer za organizaciju rada / Inženjer za organizaciju rada				1	
	Kriminalist / Kriminalist					1
	Mašinski inženjer / Strojarski inženjer	1	1	1		
	Medicinska sestra / Medicinska sestra				1	
	Metalurg u proizvodnji / Metalurg u proizvodnji	1			1	
	Nastavnik matematike / Nastavnik matematike			1		
	Nastavnik razredne nastave / Nastavnik razredne nastave			1		1
	Pravnik / Pravnik				1	
	Učitelj predškolske djece / Učitelj predškolske djece				1	
Više stručno obrazovanje (VŠ-1) / Više stručno obrazovanje (VŠ-1) Total		1	6	7	12	
Ukupno		1465	1303	1029	3681	7.